

ชื่อโครงการ แขนงกลสำหรับติดตามดาวเทียมกิจการวิทยุสมัครเล่น

จัดทำโดย นายธฤตวัน เสาะสมบูรณ์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ชื่อนักวิทยาศาสตร์พี่เลี้ยง นายอภิวัฒน์ จิรวัดนผล

สถาบันนักวิทยาศาสตร์พี่เลี้ยง บริษัท เอ็นบีเอสเปซ จำกัด

โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรี รุ่นที่ 26 ประจำปี 2566

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนาแขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมกิจการวิทยุสมัครเล่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการ
ทำงานและพัฒนาแขนกลสำหรับสถานีภาคพื้นดิน (Ground Station) ที่ใช้สายอากาศทิศทางในการรับสัญญาณ
ดาวเทียม ให้สามารถทำงานได้ ทนต่อสภาพอากาศที่กำหนดได้ มีความเร็วในการเปลี่ยนทิศทางที่เพียงพอสำหรับ
ดาวเทียมที่มีวงโคจรต่ำที่สุดในเชิงทฤษฎี สามารถรับน้ำหนักของสายอากาศที่ติดตั้งอยู่บนแขนกลได้ และสามารถ
เคลื่อนที่ไปยังมุมที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงทดลองทั้งหมด 4 การทดลอง ดังต่อไปนี้

การทดลองที่ 1 ทดสอบการเคลื่อนที่จากตำแหน่งปัจจุบันไปยังตำแหน่งเริ่มต้นได้ถูกต้องแม่นยำ ได้ทำการสั่งให้แขน
กลเคลื่อนที่จากตำแหน่งปัจจุบันไปยังตำแหน่งเริ่มต้น เปรียบเทียบกับค่าที่วัดได้ และหาค่าเฉลี่ยจากการทดลอง
ทั้งหมด 50 รอบ

การทดลองที่ 2 การทดสอบโดยเริ่มจากตำแหน่งสุ่ม ไปยังตำแหน่งที่ต้องการ โดยเริ่มจากตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้
เปรียบเทียบกับค่าที่วัดได้ และหาค่าเฉลี่ยจากการทดลองทั้งหมด 20 รอบ

การทดลองที่ 3 ทำการวัดแรงดึงที่แขนกลสามารถทำได้ โดยกำหนดให้ตำแหน่งวัด ห่างจากจุดหมุน ระยะ 1 เมตร
จากนั้นจึงเพิ่มน้ำหนักขึ้นครั้งละ 0.5 กิโลกรัม และทำการบันทึกผล

การทดลองที่ 4 การนำไปใช้งานจริงและอ่านค่าสัญญาณที่ได้รับจากดาวเทียม โดยนำแขนกลไปติดตั้งใช้งานจริง และ
วัดระดับสัญญาณจากดาวเทียม แล้วบันทึกค่าที่ได้รับ

ผลการวิจัยพบว่า แขนกลติดตามดาวเทียมนั้น ผ่านเกณฑ์ที่วางแผนไว้และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้
โดยมีอัตราความผิดพลาดสำหรับการเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งเริ่มต้นน้อยกว่า 1 องศา และมีอัตราความผิดพลาดจาก
ตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้ไปยังตำแหน่งที่ต้องการน้อยกว่า 2 องศา ซึ่งเพียงพอสำหรับการรับสัญญาณอย่างมีประสิทธิภาพ
เมื่อใช้แขนกลควบคู่กับสายอากาศทิศทาง และมีแรงบิดอยู่ที่ 5 นิวตัน-เมตร ซึ่งเพียงพอสำหรับการใช้งานกับ
สายอากาศทิศทางขนาดเล็ก-กลาง ที่มีการถ่วงดุลน้ำหนัก และสามารถทำงานได้ในสภาพอากาศในประเทศไทย โดยใน
การทดสอบจะใช้ในช่วง อุณหภูมิ 20-55 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 45-80% และทดสอบการทำงานในที่เปียก
ชั้นขณะฝนตก

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แขนงสำหรับติดตามดาวเทียมกิจกรรมวิทยุสมัครเล่น สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จ ล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนเป็นอย่างดียิ่งจาก นายอภิวัฒน์ จิรวัฒนผล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท เอ็นบีเอสเปซ จำกัด ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ที่ได้สนับสนุนให้ทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนรวมถึงครอบครัวของข้าพเจ้าที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าหวังว่างานวิจัยฉบับนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ในหัวข้อ “แขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมกิจกรรมวิทยุสมัครเล่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาแขนกลจำลองขนาดเล็กสำหรับใช้ในการติดตามดาวเทียมอัตโนมัติขึ้น สำหรับอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีขนาดกระทัดรัด สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ศึกษาความสัมพันธ์ในตัวแปรและการรับค่าพิกัดในการการระบุทิศทางตำแหน่งของดาวเทียม ที่สามารถติดตามได้ถูกต้อง แม่นยำทดแทนการใช้มนุษย์

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะศึกษา “แขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมกิจกรรมวิทยุสมัครเล่น” หากมีข้อแนะนำหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้และขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ดาวเทียมคืออะไร	1
สถานีภาคพื้นดิน	3
ที่มาและความสำคัญของโครงการ	4
วัตถุประสงค์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารอ้างอิง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
โครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินโครงการ	11
การคำนวณ	12
โครงสร้างของแขนกล	15
โปรแกรมควบคุม	17
การนำไปใช้งานจริง	22
เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์	23
การทดสอบ	24
คลิปวีดีโอแนบ	24
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	25
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	27
สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ	27
ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ	27
การทดลองเพิ่มเติม	28
บรรณานุกรม	30

บทที่ 1 บทนำ

การสื่อสารผ่านดาวเทียมเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในโลกปัจจุบัน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 เป็นต้นมา การติดต่อสื่อสารผ่านดาวเทียมได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่มวลมนุษยชาติในหลาย ๆ ด้าน เช่น เครือข่ายโทรศัพท์ที่อาศัยดาวเทียมในการเชื่อมต่อซึ่งกันและกัน การกระจายสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ส่งผลทำให้ผู้คนสามารถรับรู้ข่าวสารและเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกมากขึ้น แม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็ตาม [1]

ดาวเทียมคืออะไร

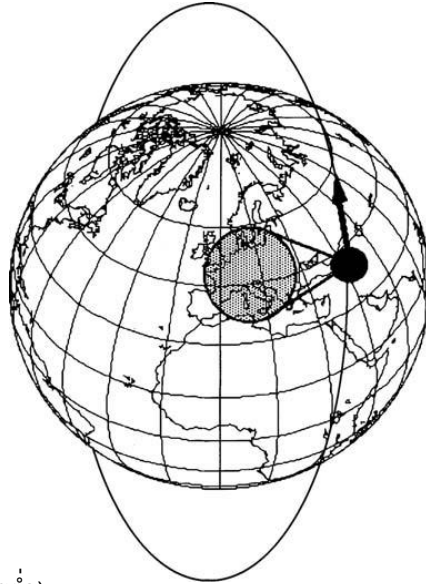
ดาวเทียม คือสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา สามารถโคจรรอบโลกโดยอาศัยแรงดึงดูดของโลก ส่งผลให้สามารถโคจรรอบโลกได้ในลักษณะเดียวกันกับที่ดวงจันทร์โคจรรอบโลก และโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ ดาวเทียมนั้นถูกส่งขึ้นสู่อวกาศด้วยจรวดหลากหลายประเภท โดยจะขึ้นอยู่กับขนาดและน้ำหนักของดาวเทียม ซึ่งจะทำหน้าที่หลักต้นดาวเทียมให้มีความเร็วสูงพอที่จะหลุดพ้นแรงดึงดูดของโลกและนำดาวเทียมไปยังวงโคจรที่ต้องการ

วงโคจรของดาวเทียม มีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้งานและประเภทของดาวเทียม โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ [2-3]

•วงโคจรต่ำ (LEO) อยู่สูงจากพื้นโลกประมาณ 200-2,000 กิโลเมตร ข้อดีของวงโคจรประเภทนี้คือมีความหน่วงของสัญญาณ (Latency) ในการติดต่อระหว่างดาวเทียมกับพื้นโลกที่ต่ำที่สุดในบรรดางโคจรทั้ง 3 ประเภท จึงเหมาะสำหรับดาวเทียมที่ต้องการถ่ายภาพความละเอียดสูง หรือดาวเทียมสื่อสารโทรคมนาคม ข้อเสียของวงโคจรประเภทนี้คือมีพื้นที่ครอบคลุมของดาวเทียม (Coverage Area) ที่ต่ำกว่าวงโคจรประเภทอื่นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ต้องใช้ต้นทุนผลิตดาวเทียมและยิงขึ้นไปบนอวกาศเป็นจำนวนมากในการที่จะสามารถบริการลูกค้าได้ตลอดเวลา การรับสัญญาณมีความซับซ้อนมากกว่าดาวเทียมประเภท GEO ทำให้อุปกรณ์รับส่งสัญญาณภาคพื้นดินมีราคาสูง

•วงโคจรระดับกลาง (MEO) อยู่สูงจากพื้นโลกประมาณ 2,000-35,786 กิโลเมตร ข้อดีของวงโคจรประเภทนี้คือมีพื้นที่ครอบคลุมของดาวเทียมที่มากกว่าวงโคจรต่ำ มีความจำเป็นที่จะต้องยิงดาวเทียมขึ้นไปยังวงโคจรสำหรับการบริการที่น้อยกว่า และยังคงมีความหน่วงของสัญญาณที่สามารถใช้งานในกิจการส่วนใหญ่ได้ จึงเหมาะสำหรับดาวเทียมอุตุนิยมวิทยา ดาวเทียมนำร่อง และบริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม (Satellite Internet) ข้อจำกัดของวงโคจรประเภทนี้คือมีความหน่วงของสัญญาณมากกว่าวงโคจรต่ำ และตำแหน่งของดาวเทียมที่เคลื่อนที่ตลอดเวลาเหมือนวงโคจรต่ำ ส่งผลทำให้เกิดความซับซ้อนในการรับสัญญาณ

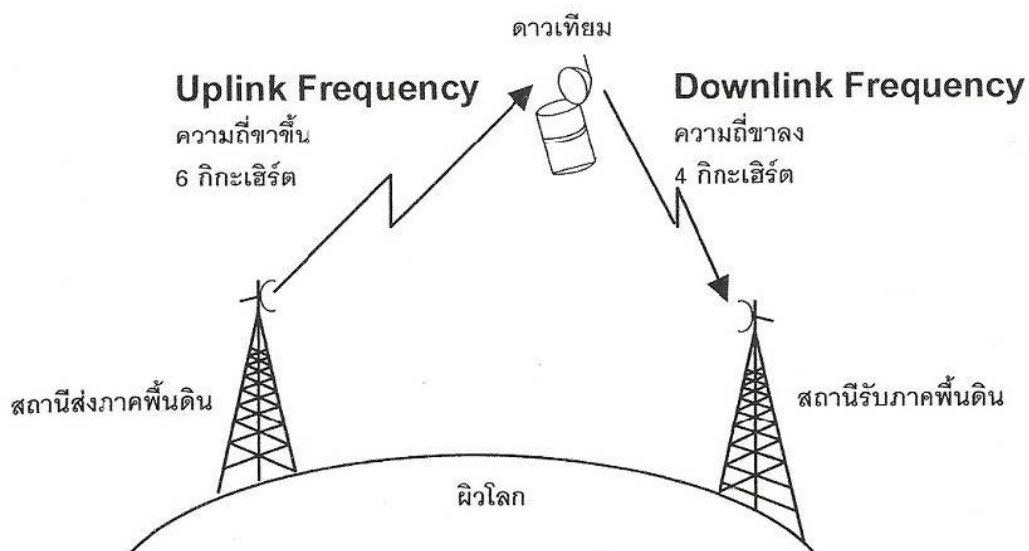
•วงโคจรสูง (GEO) อยู่สูงจากพื้นโลกประมาณ 35,786 กิโลเมตร วงโคจรประเภทนี้เป็นวงโคจรค้างฟ้า ทำให้การติดตั้งและรับสัญญาณสามารถทำได้ง่าย มีพื้นที่ครอบคลุมของสัญญาณดาวเทียมถึง 1 ส่วน 3 ของโลก เหมาะสำหรับดาวเทียมสื่อสาร หรือดาวเทียมติดตามสภาพอากาศที่อาศัยความคงที่ของตำแหน่งดาวเทียม ทำให้สามารถเก็บข้อมูลและนำไปประมวลผลได้อย่างสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากพื้นที่ที่สามารถรับรองดาวเทียมในวงโคจรมีจำกัด ทำให้บริษัทต่าง ๆ ต้องทำการแข่งขันและประมูลราคากันเอง รวมถึงต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่มีความซับซ้อน วงโคจรประเภทนี้ยังคงมีความหน่วงของสัญญาณที่สูง จึงไม่เหมาะสำหรับบริการที่ให้ความสำคัญกับปัญหานี้อีกด้วย

ภาพที่ 1 วงโคจรแบบโพล่า (วงโคจรต่ำ)

ที่มา Satellite Communications Systems: Systems, Techniques and Technology (5th Edition) [4]

หลักการสื่อสารของดาวเทียมสื่อสารในเบื้องต้น อาศัยวงจรสื่อสารแบบสองทาง (duplex communication circuit) เมื่อสถานีภาคพื้นดินส่งคลื่นความถี่วิทยุขึ้นไปยังดาวเทียมซึ่งจะเรียกว่าความถี่เชื่อมโยงขาขึ้น (Up-Link Frequency) ดาวเทียมจะรับสัญญาณเข้ามาแล้ว ทวนสัญญาณให้แรงขึ้นพร้อมกำจัดสัญญาณรบกวนออกไป ก่อนส่งสัญญาณกลับมายังพื้นดิน ทั้งนี้ดาวเทียมจะทำการเปลี่ยนความถี่คลื่นไมโครเวฟให้แตกต่างไปจากความถี่ขาขึ้นแล้วจึงส่งความถี่กลับลงมาเรียกว่า ความถี่เชื่อมโยง ขาลง (Down-Link Frequency)

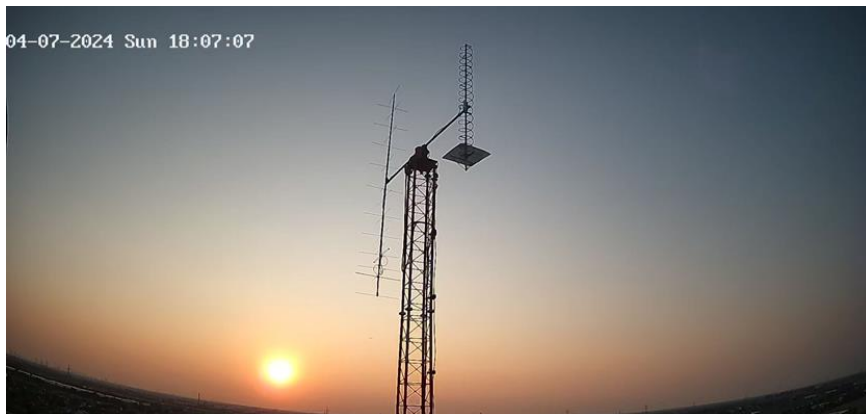

ภาพที่ 2 การใช้ดาวเทียมสื่อสารในการทวนสัญญาณไมโครเวฟ

ที่มา นายหัสชัย ธิยาพันธ์ การสื่อสารผ่านดาวเทียม (Satellite Communication) [5]

สถานีภาคพื้นดิน

สถานีภาคพื้นดินดาวเทียม (Satellite ground station) เป็นสถานที่ที่ใช้สื่อสารกับดาวเทียม โดยมีการรับและส่งสัญญาณคลื่นวิทยุระหว่างดาวเทียมกับโลก สถานีภาคพื้นดินทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างดาวเทียมกับผู้ใช้งานโลก โดยมักใช้ในการรับสัญญาณสำหรับการโทรทัศน์ดาวเทียม การสื่อสารดาวเทียม การเฝ้าระวังดาวเทียม และภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียม สถานีภาคพื้นดินมักจะมีอุปกรณ์สื่อสารสำหรับรับและส่งสัญญาณ เช่น จานรับสัญญาณดาวเทียม (dish antenna) และอุปกรณ์สื่อสารเสริมอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ สถานีพื้นดินดาวเทียมยังมีความสำคัญอย่างมากในการรับส่งข้อมูลจากดาวเทียมมายังโลกและจากโลกสู่ดาวเทียมในกิจการต่าง ๆ เช่น การสื่อสารทางทหาร การรายงานข้อมูลภัยธรรมชาติ การกระจายสัญญาณโทรทัศน์ การสำรวจอวกาศ และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียม การเป็นสถานีพื้นดินดาวเทียมที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้การสื่อสารดาวเทียมเป็นไปอย่างเสถียรและมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่องได้ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้จะเป็นการศึกษาและพัฒนาในส่วนของสถานีภาคพื้นดินนั่นเอง

ภาพที่ 3 ตัวอย่างสถานีภาคพื้นดินที่มหาวิทยาลัยมหานคร กรุงเทพฯ

ภาพที่ 4 ตัวอย่างสถานีภาคพื้นดินสำหรับติดตามดาวเทียมขนาดใหญ่
ที่มหาวิทยาลัยมหานคร กรุงเทพฯ

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมอวกาศ และได้เข้าสู่ยุค New Space คือ พื้นที่ในอวกาศเป็นคล้ายสนามเด็กเล่น ไม่เพียงเปิดกว้างต่อองค์กรใหญ่ๆ หรือเอกชนรายใหญ่เท่านั้นในปัจจุบัน สถานศึกษาต่างๆ บริษัทเอกชนรายย่อยและสตาร์ทอัพรายใหม่ๆ ก็สามารถก้าวไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ไปด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ดาวเทียมไทยโชต - ดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติที่ดำเนินงานโดย สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISDA), JAISAT - ดาวเทียมวิทยุสมัครเล่น , KNACKSAT1, KNACKSAT2 - พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (KMUTNB) และได้ถูกส่งเข้าสู่วงโคจรเรียบร้อยแล้ว ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเขียนรายงานฉบับนี้อยู่ ณ ทางมหาลัยดังกล่าวก็กำลังพัฒนาดาวเทียมขนาดเล็กดวงใหม่ที่มีชื่อว่า KNACKSAT3 อยู่เช่นกัน

จากตัวอย่างทั้งหมดนี้จำเป็นจะต้องมีหลายหลายฝ่ายที่จะต้องมีส่วนร่วมดูแล หน่วยที่มีความจำเป็นและขาดไม่ได้เลยคือ หน่วยภาคพื้นดิน (Ground Station) ที่จะต้องคอยทำหน้าที่ติดตามดาวเทียมและรับ-ส่งสัญญาณ ส่งชุดคำสั่งให้ดาวเทียมทำการภารกิจใดๆ ตรวจสอบสถานะดาวเทียม และรับสัญญาณเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้งานต่อไป ซึ่งข้าพเจ้ามีความสนใจพัฒนาแขนกลขนาดเล็กที่ใช้ในการติดตามดาวเทียมโดยอัตโนมัติขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกทำให้การทำงานง่ายขึ้น รวมถึงการระบุทิศทาง และตำแหน่งของดาวเทียมที่ติดตามได้ถูกต้องแม่นยำทดแทนการใช้คน ซึ่งการประดิษฐ์นี้ สามารถใช้ทั้งในกิจการวิทยุสมัครเล่น อุตสาหกรรมอวกาศและกิจการอื่น ๆ ต่อไป

เนื่องจากแขนกลสำหรับติดตามดาวเทียม ยังมีไม่แพร่หลายนัก รวมถึงยังมีราคาที่สูงเมื่อใช้งานแขนกลที่ออกแบบสำหรับใช้งานในเชิงพาณิชย์ การการติดต่อดาวเทียมผ่านการถือสายอากาศทิศทาง และชี้ไปยังดาวเทียมที่ต้องการติดต่อด้วยตนเอง ทำให้การติดต่อสื่อสารผ่านทางดาวเทียมวงโคจรต่ำ นั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากความเร็วในการเคลื่อนที่ผ่าน่านฟ้าของดาวเทียมมีอัตราที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับดาวเทียมวงโคจรสูง ทำให้ความแม่นยำในการติดตามดาวเทียมด้วยมือต่ำ ข้าพเจ้าจึงต้องการที่จะนำเอาโครงการที่คล้ายกันมาพัฒนาต่อให้สามารถประกอบขึ้นเองได้ที่บ้านในราคาที่ถูกลง ลดการนำเข้าจากต่างประเทศ พกพาได้สะดวก รวมถึงมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่ข้าพเจ้าตั้งและสามารถนำไปใช้งานได้จริงได้อีกด้วย

การทดลองนี้ยังสามารถนำสิ่งประดิษฐ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในกิจการด้านอื่นๆ ได้อีก ที่ต้องการความแม่นยำในการติดตาม เช่น การติดตามเครื่องบิน ทั้งเครื่องบินพาณิชย์ เรือเดินสมุทร หรือ พัฒนาไปในระบบที่ใหญ่ขึ้นเช่น ทางด้านความปลอดภัยของประเทศ เช่น ติดตามเครื่องบินรบ เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างป็นต่อสู้อากาศยาน , การติดต่อสื่อสารทางไกล ที่แม่นยำและรวดเร็ว, ข้อมูลทางด้านภูมิศาสตร์และสภาพอากาศที่นำมาปรับใช้กับการเพาะปลูกและการเกษตรกรรม รวมไปถึงการติดตามอากาศยานไร้คนขับสำหรับฉีดปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรืองานสำรวจพืชผลทางการเกษตร หรืองานอื่นๆ ที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ ซึ่งสามารถประยุกต์แขนกล และระบบนี้ทดแทนแรงงานจากมนุษย์ได้เช่นกัน

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาแขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมให้สามารถเคลื่อนที่ได้สะดวก น้ำหนักโดยรวมน้อยกว่า 5 กิโลกรัม ไม่รวมน้ำหนักของสายอากาศ และฐานเครื่อง
2. พัฒนาแขนกลให้สามารถรับน้ำหนักของสายอากาศที่ใช้ในงานจริง ซึ่งมีน้ำหนักโดนสายอากาศจะมีน้ำหนักโดยประมาณ 2-3 กก. ต่อข้าง และรวมการถ่วงน้ำหนัก ให้สามารถทำงานติดตามดาวเทียมได้อย่างสมบูรณ์ตามปกติ
3. พัฒนาแขนกลที่สามารถติดตามดาวเทียมโดยใช้กลุ่มตัวเลขเรียงกันสองบรรทัด (TLE Two line Element Set) ซึ่งเป็นชุดตัวเลขมาตรฐานในการป้อนค่าเข้าสู่ระบบ และนำไปใช้ในการคำนวณ และระบุค่าพิกัดของดาวเทียม และคำนวณทิศทางการบินของมอเตอร์ในขั้นตอนถัดไป
4. พัฒนาแขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่วางแผนไว้ ดังนี้
 - 4.1 สามารถทนสภาพอากาศทั่วไป และสภาวะวิกฤตของอากาศในประเทศไทย
 - 4.2 มีความเร็วในการเปลี่ยนทิศทางที่เพียงพอสำหรับดาวเทียมที่มีวงโคจรต่ำที่สุดในเชิงทฤษฎี
 - 4.3 สามารถรับน้ำหนักของสายอากาศที่ติดตั้งอยู่บนแขนกลได้ (น้ำหนักรวมสูงสุด 6 กิโลกรัม หรือ 3 กก. ต่อด้าน)
 - 4.4 แขนกลสามารถเคลื่อนที่ไปยังมุมที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ตรงตามทีออกแบบ
5. แขนกลใช้ชิ้นส่วนที่หาได้ทั่วไปและมีราคาถูกกว่าแขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมแบบพาณิชย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ศึกษาและเรียนรู้หลักการการทำงานของแขนกลอัตโนมัติ
2. ได้ศึกษาและเข้าใจหลักการทำงานร่วมกันระหว่างไมโครคอนโทรลเลอร์กับอุปกรณ์ภายในแขนกล สำหรับควบคุมทิศทางการเคลื่อนไหวไปยังตำแหน่งที่ต้องการ
3. ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์และวางแผนในเชิงวิศวกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เรียนรู้วิธีการคำนวณอัตราทดเกียร์ และออกแบบฟันเฟืองที่มีความแข็งแรง

บทที่ 2 การศึกษาเอกสารอ้างอิง

ในการวิจัยเรื่อง “แขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมกิจการวิทยุสมัครเล่น” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูล ทฤษฎี เอกสาร รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อนำแนวคิดและทฤษฎีมาปรับใช้ในการศึกษาให้เกิดประโยชน์ โดยจำแนกตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. โครงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวเลขเรียงกันสองบรรทัด (TLE Two line Element Set)

เป็นชุดตัวเลขมาตรฐานสำหรับการแสดงตำแหน่งและความเร็วของวัตถุที่โคจรรอบโลก ซึ่งใช้โดยศูนย์ควบคุมอวกาศ NORAD และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามวัตถุในอวกาศ โดยในแต่ละตำแหน่งของกลุ่มตัวเลขเรียงกันสองบรรทัดจะมีข้อมูลของดาวเทียมดวงนั้นๆ ที่แตกต่างกันกันตามรูปด้านล่าง [6-9]

Satellite	International Designator	Epoch year & Julian Date Fraction	1 st Derivative of Mean Motion	2 nd Derivative of Mean Motion	B* Drag Term	Ehemeris Type	Element Number & Check Sum
THEOS	08049A	20107.88734169	.00000098	00000-0	66706-4	0	9997
2 33396	98.7410	175.7161 0001387	82.7420	36.3160	14.20015876		59835
Satellite Number	Inclination	RAAN	Eccentricity	Argument of Perigee	Mean Anomaly	Mean Motion	Revolution# at Epoch & Check Sum

ภาพที่ 5 การยกตัวอย่างการถอดรหัส TLE ของดาวเทียม THEOS

ที่มา ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์ [7]

ด้วยตัวอย่างของข้อมูลจากไฟล์ TLE นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เราสามารถดาวน์โหลดไฟล์เหล่านี้ได้จากเว็บไซต์ celestrak.org ซึ่งเป็นตัวเลขมาตรฐาน และเราจะนำตัวเลขและข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการประมวลผลในลำดับถัดไป [8]

อัตราทดเฟือง (Gear Ratio)

อัตราทดเฟือง (Gear ratio) คือ อัตราส่วนของจำนวนฟันเฟืองที่มีการสัมผัสกันระหว่างเฟืองสองตัวหรือมากกว่า เพื่อถ่ายทอดพลังงานและแรงบิดจากเฟืองตัวหนึ่งไปยังอีกตัวหนึ่ง อัตราทดเฟืองจะบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการหมุนของเฟืองขับ (drive gear) กับเฟืองตาม (driven gear) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากการหารจำนวนฟันเฟืองของเฟืองขับด้วยจำนวนฟันเฟืองของเฟืองตาม

สูตรคำนวณอัตราทดเฟือง

ในการคำนวณอัตราทดเฟือง (Gear Ratio) มีสูตรที่สามารถใช้ได้ง่าย ๆ ดังนี้:

อัตราทดเฟืองสำหรับเฟืองสองตัว:

$$\text{อัตราทดเฟือง} = \frac{\text{จำนวนฟันของเฟืองตาม}}{\text{จำนวนฟันของเฟืองขับ}}$$

อัตราทดเฟืองสำหรับความเร็วการหมุน:

$$\text{อัตราทดเฟือง} = \frac{\text{ความเร็วการหมุนของเฟืองตาม}}{\text{ความเร็วการหมุนของเฟืองขับ}}$$

ตัวอย่างการคำนวณ

1. กรณีคำนวณจากจำนวนฟันเฟือง:

ถ้าเฟืองขับมี 10 ฟัน และเฟืองตามมี 20 ฟัน

$$\text{อัตราทดเฟือง} = \frac{20}{10} = 2$$

หมายความว่าเฟืองขับหมุน 2 รอบ เฟืองตามจะหมุน 1 รอบ

2. กรณีคำนวณจากความเร็วการหมุน:

ถ้าเฟืองขับหมุนด้วยความเร็ว 100 รอบต่อนาที และเฟืองตามหมุนด้วยความเร็ว 50 รอบต่อนาที

$$\text{อัตราทดเฟือง} = \frac{100}{50} = 2$$

หมายความว่าเฟืองขับหมุน 2 รอบ เฟืองตามจะหมุน 1 รอบ

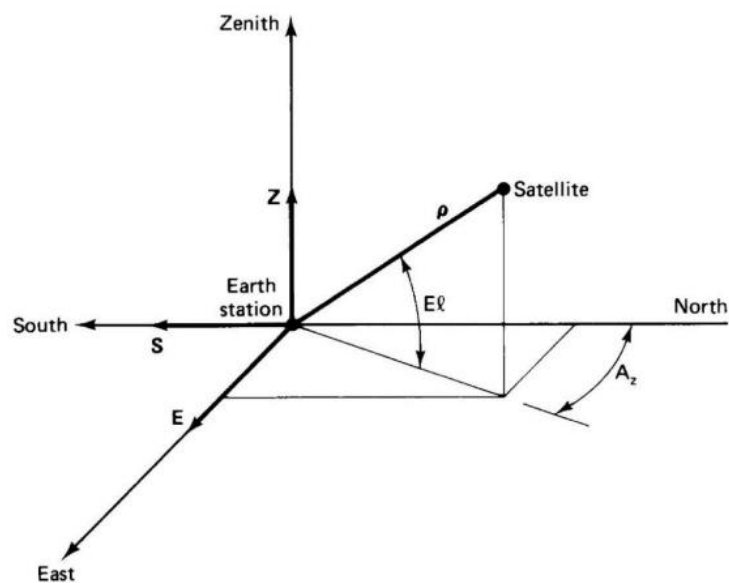
การอ้างอิงตำแหน่งในระบบจานสายอากาศ (Azimuth & Elevation)

มุมแอสิมัท (Azimuth Angle):

มุมแอสิมัทเป็นมุมในแกนตั้ง ซึ่งครอบคลุม 360 องศารอบตัวเรา โดยทั่วไปทิศเหนือจะอยู่ที่ 0 องศา ทิศตะวันออก 90 องศา ทิศใต้ 180 องศา และทิศตะวันตก 270 องศา และเมื่อทิศเหนือถือเป็น 360 องศา มุมนี้จะวนลูปจาก 0 ถึง 360 องศา

มุมยก (Elevation Angle):

มุมยกเป็นมุมระหว่างเส้นตรงและระนาบแนวนอนของเสาอากาศ โดยมุมยกที่ 0 องศาเมื่อแสงของเสาอากาศอยู่ในแนวขอบฟ้า และมุมยกที่ 90 องศาเมื่อแสงชี้ตรงขึ้นไป และเมื่อตรงกันข้ามกับขอบฟ้าจะเป็น 180 องศา ดังนั้นมุมยกจะอยู่ระหว่าง 0 ถึง 180 องศา

ภาพที่ 7 อธิบายความเร็วเชิงมุมของสถานีภาคพื้นดินและดาวเทียม

ที่มา [10]

โครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย "Autonomous Satellite Tracker" โดย Elwood Downey ได้อธิบายถึงการพัฒนาตัวติดตามดาวเทียมของโลกแบบอัตโนมัติเต็มรูปแบบ โดยใช้เซ็นเซอร์ 9-DOF (degrees of freedom) ที่ติดตั้งบนสายอากาศควบคู่กับเครื่องรับสัญญาณ GPS เพื่อให้สามารถติดตามดาวเทียมได้อย่างแม่นยำโดยไม่ต้องมีการจัดตำแหน่งล่วงหน้า

แกนหลักในงานวิจัยนี้ทำงานโดยใช้гимบอล 2 แกน และมีความผิดพลาดในการติดตามน้อยกว่า 2 องศา โดยอาศัยเซ็นเซอร์เชิงพื้นที่ที่ติดตั้งในตัวทั้งหมด คุณสมบัติของแกนกลดังกล่าวมีดังนี้

1. **ไม่ต้องจัดตำแหน่งล่วงหน้า:** ระบบนี้กำจัดความจำเป็นในการจัดตำแหน่งหรือการเทียบล่วงหน้า ทำให้การตั้งค่าและการใช้งานง่ายขึ้น
2. **การติดตามแบบเรียลไทม์:** ใช้การผสมผสานของเซ็นเซอร์แม่เหล็ก, แอคเซลเลอโรมิเตอร์ และไจโรสโคปเพื่อกำหนดทิศทางเชิงพื้นที่และติดตามดาวเทียมแบบเรียลไทม์
3. **การควบคุมผ่านเว็บ:** มีเว็บเซิร์ฟเวอร์ในตัวและจุดเชื่อมต่อ Wi-Fi ที่อนุญาตให้ตรวจสอบและควบคุมผ่านเว็บเบราว์เซอร์ต่างๆ รวมถึงสมาร์ทโฟน
4. **คุ่มค่า:** ใช้ส่วนประกอบที่หาซื้อได้ทั่วไป โดยมีค่าใช้จ่ายรวมประมาณ 13,000 บาท ไม่รวมสายอากาศ

งานวิจัยนี้เน้นย้ำถึงแนวทางใหม่ในการติดตามดาวเทียมโดยใช้เทคโนโลยีเซ็นเซอร์สมัยใหม่เพื่อให้กระบวนการติดตามง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น [11]

งานวิจัยเรื่อง " Design and Development of Low Cost Ground Receiving Station for LEO Satellite Operations " โดย A. Saravanakumar, A. Kaviyarasu และ U. Manikandan มุ่งเน้นการสร้างสถานีภาคพื้นดินที่มีต้นทุนต่ำสำหรับการติดตามดาวเทียมวงโคจรต่ำ (LEO) โดยใช้เทคโนโลยี Software-Defined Radio (SDR) วัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือการสนับสนุนการศึกษาดาวเทียมของมหาวิทยาลัยด้วยระบบที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพด้านทรัพยากร

ต้นแบบสถานีภาคพื้นดินที่ใช้เทคโนโลยี SDR นี้สามารถอำนวยความสะดวกในการสื่อสารกับดาวเทียมและการรับข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นทรัพยากรที่มีค่าสำหรับสถาบันการศึกษา และแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของเทคโนโลยี SDR ที่มีต้นทุนต่ำและยืดหยุ่นในการพัฒนาความสามารถในการติดตามและการสื่อสารกับดาวเทียม [12]

วิทยานิพนธ์โดย Alam, Islam, Mansoor, และ Ahmad นำเสนอระบบติดตามดาวเทียมแบบอัตโนมัติสำหรับเสาอากาศทิศทาง ระบบนี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารกับดาวเทียมขนาดเล็กที่โคจรอยู่บริเวณวงโคจรต่ำโดยการรักษาการติดต่อที่แม่นยำระหว่างเสาอากาศสถานีภาคพื้นดินและดาวเทียม ใช้มอเตอร์กระแสตรงสำหรับการหมุนในแนวราบและแนวตั้ง ควบคุมโดยหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ที่ประมวลผลข้อมูลตำแหน่งดาวเทียม เพื่อความแม่นยำในการตั้งตำแหน่งเสาอากาศ ระบบนี้ยังรองรับทั้งการทำงานแบบแมนนวลและอัตโนมัติ [13]

บทที่ 3 วิธีการดำเนินโครงการ

ภาพที่ 8 แขนกลติดตามดาวเทียม พร้อมระบบโซล่าเซลล์

รูปด้านซ้าย คือ แขนกลติดตามดาวเทียมที่ผู้ข้าพเจ้าได้จัดทำขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาติดตั้งแผงโซล่าเซลล์เพื่อให้สามารถใช้พลังงานจากตัวเอง และนำไปทดลองติดตามสถานีอวกาศนานาชาติ ISS เพื่อทดสอบการทำงานทั่วไปของระบบ และนำไปติดตามดาวเทียม Meteor-M N2-3 ดาวเทียมรายงานสภาพอากาศ

ผลปรากฏว่า แขนกลติดตามดาวเทียม สามารถทำงานได้ตามเงื่อนไขที่ออกแบบไว้ โดยจะกล่าวถึงวิธีการดำเนินโครงการในลำดับถัดไป ถึงวิธีทำโดยคร่าว การประกอบ การติดตั้งโปรแกรม และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในลำดับถัดไป และสามารถดูคลิปวีดีโอได้ตามลิงค์เว็บไซต์ด้านล่างที่แนบมานี้

<https://www.youtube.com/shorts/D1ZdOJ6ivsM>

วิธีการดำเนินงาน สามารถแยกออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนของการคำนวณ โครงสร้างของแขนกล และส่วนของโปรแกรมที่ใช้ควบคุมแขนกล โดยจะกล่าวครั้งละหัวข้อเป็นลำดับถัดไป

2. $\delta = \pi - \alpha$

- หามุม δ ซึ่งเป็นมุมที่เกิดขึ้นจากการลบมุม α จาก π

3. $\gamma = \text{asin}(\text{sqrt}(R^2 + B\Delta^2) * \sin(\delta) / (H+R))$

- หามุม γ โดยใช้กฎของไซน์ (law of sines) ในสามเหลี่ยมที่สร้างจาก R, B Δ และ H+R

4. $\alpha = \pi - \delta - \gamma$

- หามุม α ซึ่งเป็นมุมที่เกิดจากการลบมุม δ และ γ จาก π

5. $\Gamma\Delta = (H+R) * \sin(\alpha) / \sin(\delta)$

- หาระยะทาง $\Gamma\Delta$ ในสามเหลี่ยมที่สร้างจาก H+R, α และ δ

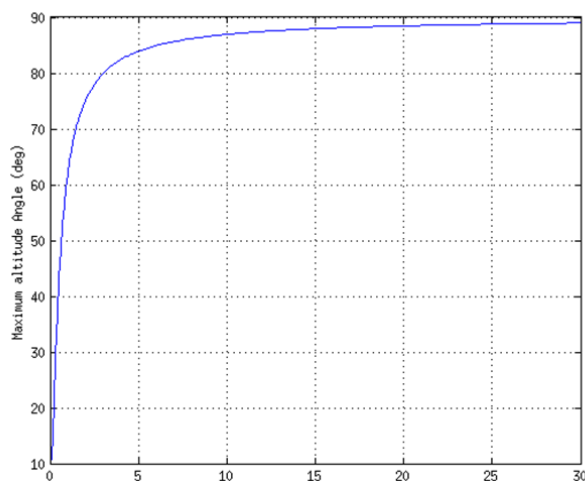
6. $\chi = \text{atan}(\Gamma\Delta / B\Delta)$

- หามุม χ ซึ่งเป็นมุมที่ระยะทาง $\Gamma\Delta$ ทำมุมกับระยะทาง B Δ

เมื่อนำสมการดังกล่าวมาวาดเป็นกราฟ ตัวกราฟจะแสดงผลดังนี้:

แกนนอน แสดงถึงความเร็วเชิงมุม (ω) ในหน่วยองศาต่อวินาที (deg/s)

แกนตั้ง แสดงถึงความสูงสูงสุดที่สามารถติดตามได้ (χ) สำหรับความสูงต่ำสุดของ LEO

ภาพที่ 9 กราฟความเร็วของแขนกลในแกน AZ (องศาต่อวินาที)

หลังจากศึกษา ข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่าความเร็วเชิงมุม 5 องศาต่อวินาทีนั้นเพียงพอสำหรับการสร้างแขนกลที่มีความแม่นยำได้ จำได้ดำเนินการประกอบแขนกลที่มีความเร็วเช่นนี้

ระบบสายพาน และมู่เล่ของแขนกล

ในระบบสายพานและมู่เล่ที่มีการใช้งาน GT2, pitch 2 มิลลิเมตร มีข้อมูลและข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนี้:

- ระยะห่างแนวนอนระหว่างมู่เล่ (P1 และ P2) เท่ากับ 58 มิลลิเมตร
- ระยะห่างแนวตั้งระหว่างมู่เล่ (P1 และ P2) เท่ากับ 9.5 มิลลิเมตร
- สายพานและมู่เล่ที่ใช้เป็นแบบ GT2 ซึ่งมี pitch 2 มิลลิเมตร ความกว้างของสายพาน 6 มิลลิเมตร และความหนาของสายพาน 1.38 มิลลิเมตร (0.76 ฟัน)
- มู่เล่จะต้องมีมุมพันรอบที่มากกว่า 60 องศา และมีพื้นที่สัมผัสกับมู่เล่อย่างน้อย 6 ฟัน ซึ่งหมายความว่า ในทางปฏิบัติจะต้องใช้มู่เล่ที่มีฟันอย่างน้อย 12 ฟัน และมักจะใช้ที่มีฟันอย่างน้อย 18 ฟัน

ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายนอกของมู่เล่ที่มีให้เลือกมีดังนี้:

- มู่เล่ 16 ฟัน | เส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก 10.2 มิลลิเมตร
- มู่เล่ 20 ฟัน | เส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก 12.7 มิลลิเมตร
- มู่เล่ 36 ฟัน | เส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก 22.9 มิลลิเมตร
- มู่เล่ 40 ฟัน | เส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก 25.5 มิลลิเมตร

จากการคำนวณด้วยสายพานเครื่องคิดเลขพบว่า:

- อัตราทด 2.25 | P1 มี 16 ฟัน | P2 มี 36 ฟัน | สายพานมี 85/86 ฟัน | ความยาวสายพาน 58.65/59.66 มิลลิเมตร
- อัตราทด 1.8 | P1 มี 20 ฟัน | P2 มี 36 ฟัน | สายพานมี 86/87/88 ฟัน | ความยาวสายพาน 57.78/58.78/59.78 มิลลิเมตร
- อัตราทด 2.5 | P1 มี 16 ฟัน | P2 มี 40 ฟัน | สายพานมี 87/88 ฟัน | ความยาวสายพาน 58.5/59.5 มิลลิเมตร
- อัตราทด 2 | P1 มี 20 ฟัน | P2 มี 40 ฟัน | สายพานมี 89/90 ฟัน | ความยาวสายพาน 58.65/59.66 มิลลิเมตร

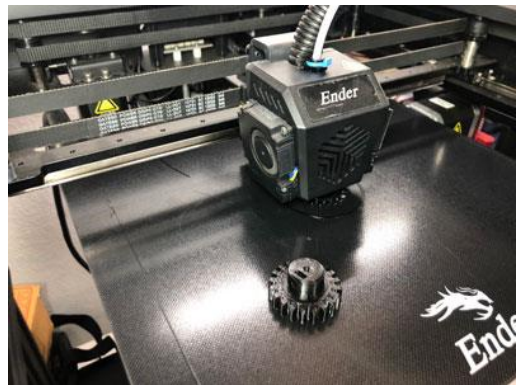
มอเตอร์ที่ใช้มีความเร็วสูงสุดที่ไม่มีโหลดเท่ากับ 200 รอบต่อนาที (1200 องศาต่อวินาที) และมีแรงบิดสูงสุดเมื่อหยุดที่ 1.2 นิวตันเมตร

โครงสร้างของแขนกล

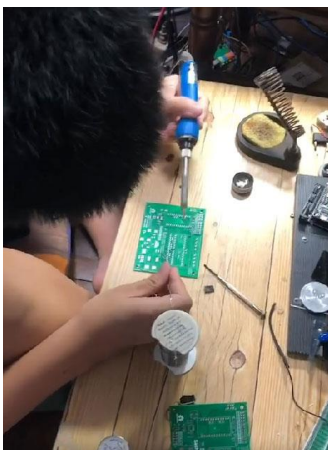
1. ทางโครงการสามารถใช้โครงอลูมิเนียมเพื่อความแข็งแรงและมีน้ำหนักเบา เป็นโครงสร้าง และนำไปประกอบกับฐานจักรยานแบบสำเร็จ ซึ่งมีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดและมีราคาถูกสามารถนำมาดัดแปลงเพียงเล็กน้อยและนำมาใช้เป็นฐานของแขนกลได้ทันที (ภาพที่ 8)
2. พิมพ์ชิ้นส่วน 3 มิติ ที่ออกแบบไว้ เพื่อเป็นเกสียวตัวหนอน ฐานจับ และอื่นๆ โดยใช้อัตราทดเกสียวตัวหนอน 50:1 ซึ่งหมายความว่า เมื่อมอเตอร์หมุน 50 รอบ เฟืองตัวหนอนฝั่งที่ขับเคลื่อนและสายอากาศจะหมุนเพียง 1 รอบ ทั้งนี้เพื่อสามารถรับน้ำหนักและแรงบิดได้ตามที่ออกแบบไว้ โดยการคำนวณจะอยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานฉบับเต็ม (ภาพที่ 9)
3. ประกอบ CNC Shield และบอร์ดรีเฟล็กซ์ และประกอบเข้ากับในกล่องควบคุมในขั้นตอนถัดไป (ภาพที่ 10)
4. ประกอบชิ้นส่วนและโครงอลูมิเนียมเข้าด้วยกันตามตำแหน่งที่ออกแบบไว้ (ภาพที่ 11)
5. ประกอบชุดควบคุมเครื่องเข้ากับแขนกล รวมไปถึงต่อเชื่อมเข้ากับคอมพิวเตอร์สำหรับควบคุม
6. ทดสอบและปรับแต่งเครื่อง (ภาพที่ 12)

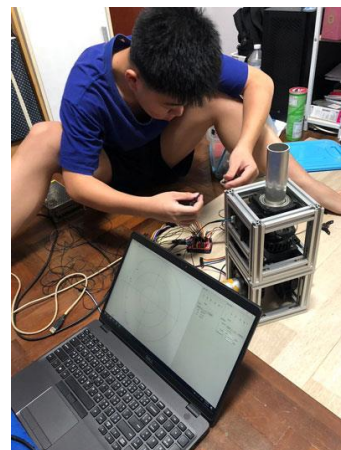
ภาพที่ 10 ฐานแขนกล ประยุกต์จากชุดประกอบซ่อมจักรยาน

ภาพที่ 11 พิมพ์ชิ้นส่วน 3D

ภาพที่ 12 บอร์ดรีเฟล็กซ์

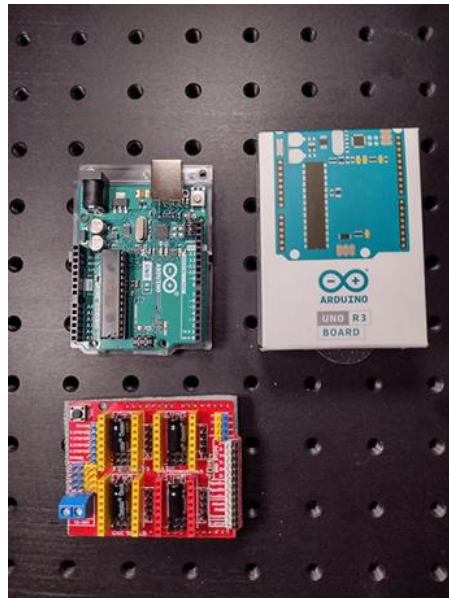
ภาพที่ 13 ประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน

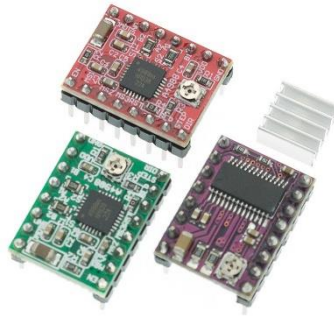
ภาพที่ 14 ทดสอบและการปรับแต่งเครื่อง

ภาพที่ 15 การนำไปใช้งานจริง

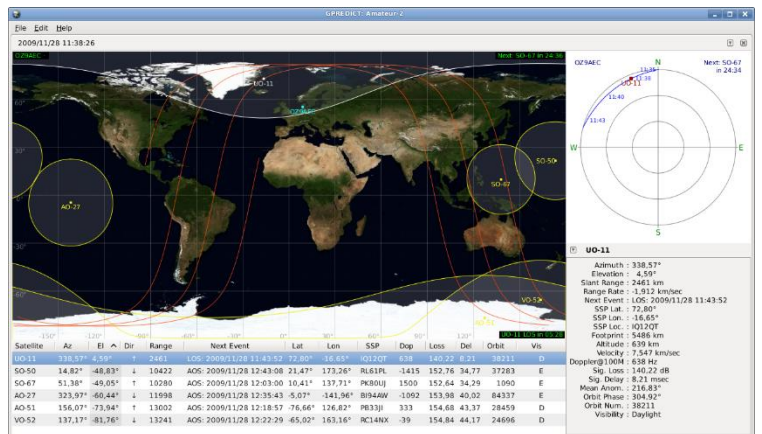
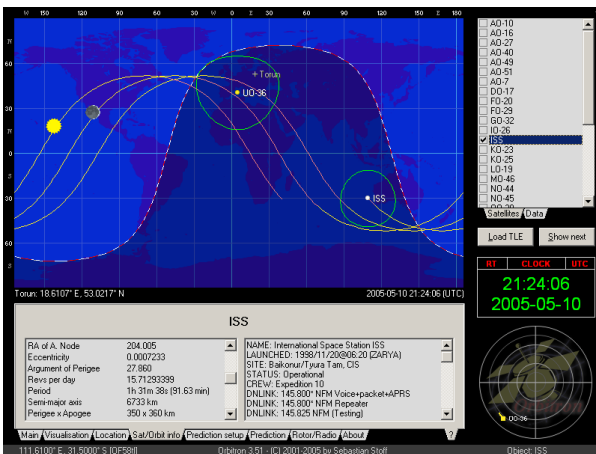
ภาพที่ 16 รูบอร์ด Arduino และ CNC Shield V3 ที่สามารถหาได้ในประเทศไทย มีราคาที่ถูก และใช้งานได้ดี ส่วนบอร์ด Arduino แนะนำให้ใช้เป็นบอร์ดจริง จึงจะสามารถเชื่อมต่อ และทำงานได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 13 การนำไปใช้งานจริง

โปรแกรมควบคุม

เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการควบคุมแขนกล เพื่อให้แขนกลสามารถทราบถึงพิกัดและตำแหน่งของตัวเอง ในการคำนวณทิศทาง และพิกัดที่ต้องขับเคลื่อนสายอากาศไปยังดาวเทียม มีให้เลือกใช้หลายตัวเลือกเช่นกัน เช่น Orbitron [14], Gpredict [15] เป็นต้น โปรแกรมที่ข้าพเจ้าเลือกใช้คือ Gpredict สาเหตุคือ ฟรี และ UI สวยงาม เสถียร ควบคุมง่ายและหลากหลายการปรับเปลี่ยนได้หลากหลายตามต้องการ

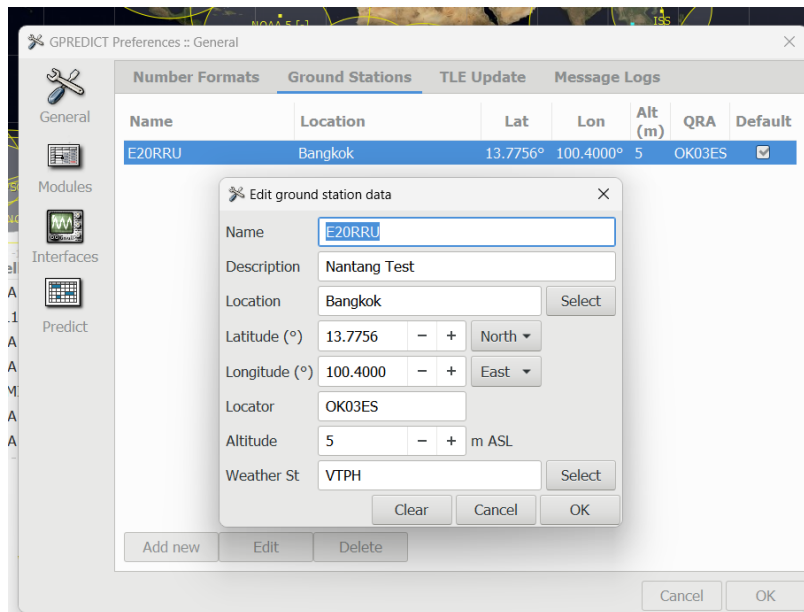

ภาพที่ 17-18 โปรแกรมติดตามดาวเทียม Orbitron (ซ้าย) โปรแกรมติดตามดาวเทียม Gpredict (ขวา)

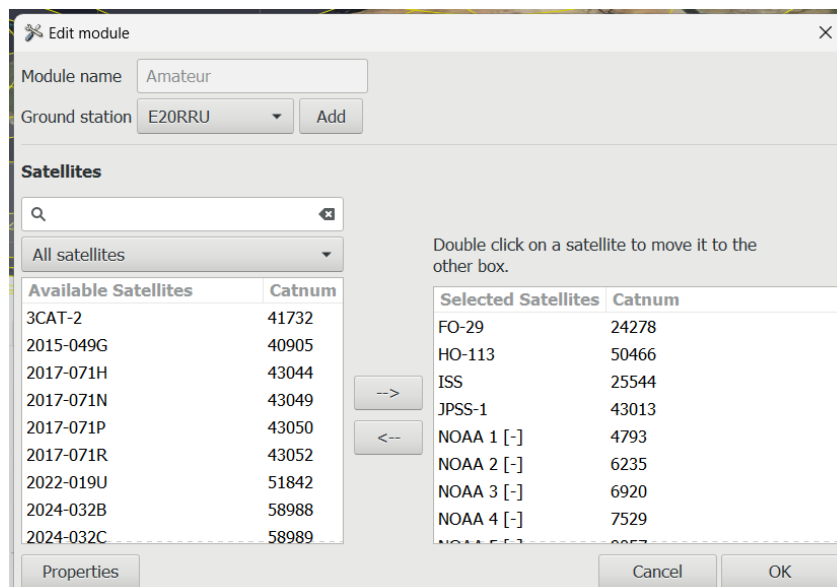
1. การติดตั้งโปรแกรม Gpredict ในเครื่องคอมพิวเตอร์ระบบปฏิบัติการ Windows

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ <https://oz9aec.dk/gpredict/> แล้วติดตั้งโปรแกรม

ตั้งค่าโปรแกรมให้ระบุพิกัด Latitude Longitude ของสถานี ในเมนู Preference ภาพที่ 16

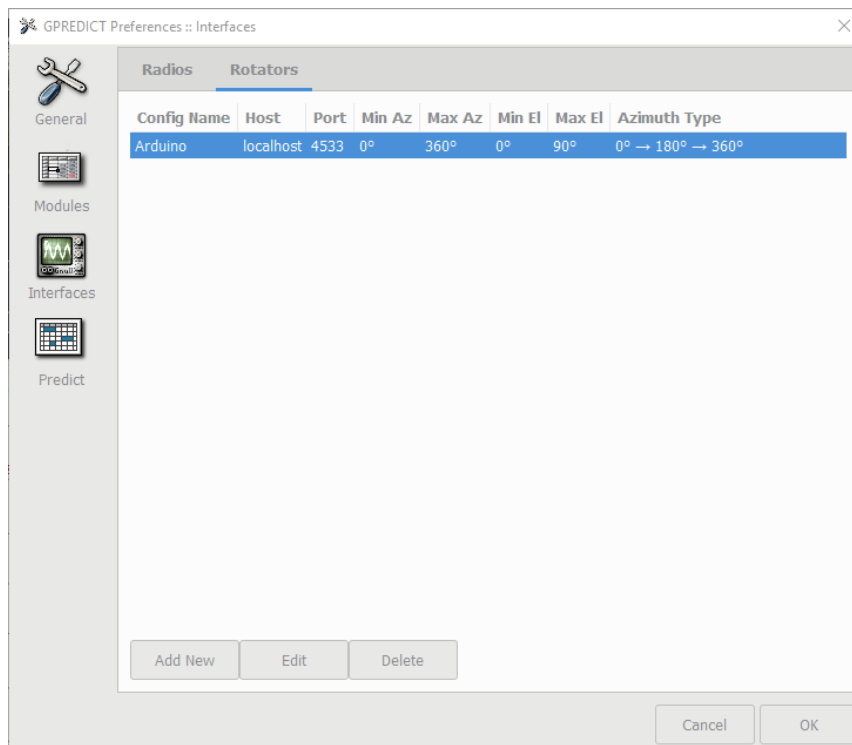

เลือกดาวเทียมที่ต้องการติดตาม โดยกดเลือกที่ Configuration ที่สามเหลี่ยมเล็กๆ มุมขวามือ ภาพที่ 19

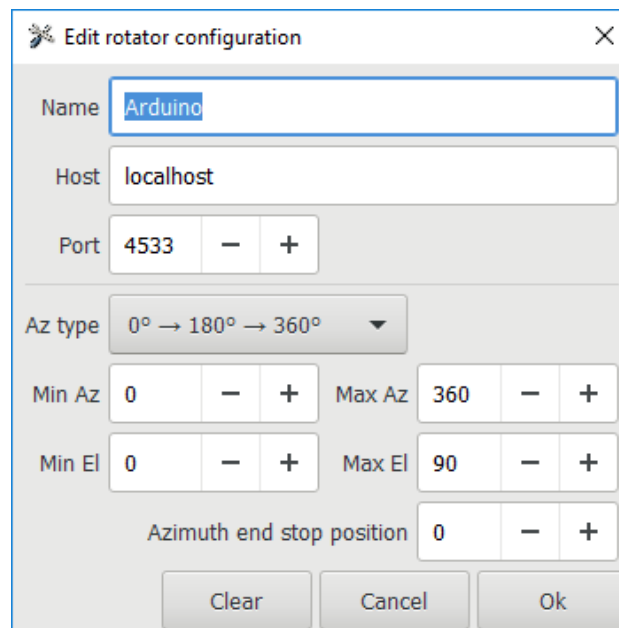

ดาวเทียมจะอยู่ในหมวดหมู่ต่างๆ ที่ต้องการติดตาม เลือกดาวเทียมที่ต้องการ จากช่องซ้าย ให้อยู่ในช่องขวามือ

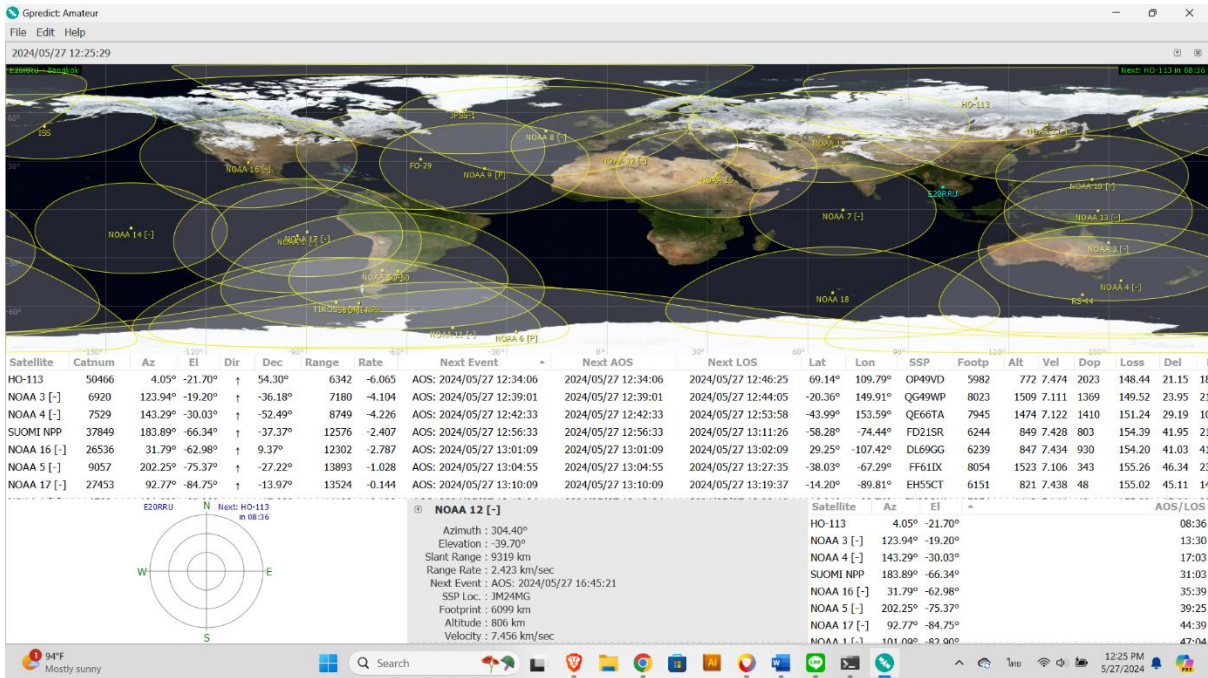
ตั้งค่าเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อ เข้ากับ Arduino เข้ากับโปรแกรม Gpredict เพื่อทำการควบคุมมอเตอร์

ภาพที่ 20 การปรับตั้งค่า Interface ในส่วนของ Rotors Controller ให้สามารถควบคุม CNC Shield ได้

ภาพที่ 21 การติดตั้ง Port ในการควบคุมโรเตอร์ ให้กำหนดตัวเลขตามรูปนี้

ภาพที่ 22 ดาวเทียมต่างๆ ที่ต้องการเชื่อมต่อ เข้ามาอยู่ในระบบเรียบร้อยแล้ว
แล้ว จะปรากฏ รัศมี และตำแหน่งของผู้ดำเนินโครงการ อยู่ในแผนที่ และ
เมื่อดาวเทียมเคลื่อนที่เข้าใกล้ๆกับตำแหน่งของเรา แขนกลจะทำงานแทรก
ดาวเทียมโดยอัตโนมัติ ตามที่ตั้งค่าไว้

2. ติดตั้งโปรแกรม hamlib

โปรแกรมนี้จะทำหน้าที่เป็นการติดต่อสื่อสารผ่านพอร์ต USB communication ของคอมพิวเตอร์และ CNC Shield V3 Module เพื่อส่งสัญญาณ Pulse , Dir เพื่อทำหน้าที่ไปควบคุม Step motor ให้หมุนไปยังทิศทางและตำแหน่งที่ต้องการติดตั้ง ทำได้โดยไปที่ <https://sourceforge.net/projects/hamlib/> และทำการติดตั้งโปรแกรมตามลำดับ [16]

3. เขียนชุดคำสั่ง rotctld.bat

เพื่อให้บอร์ด CNC Shield v3 สามารถเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ได้ และตำแหน่งของดาวเทียมเพื่อควบคุมมอเตอร์แขนกลต่อไป โดยใช้โปรแกรมแก้ไขข้อความ เช่น Notepad หรือ Notepad++ ในการสร้างไฟล์ข้างต้น

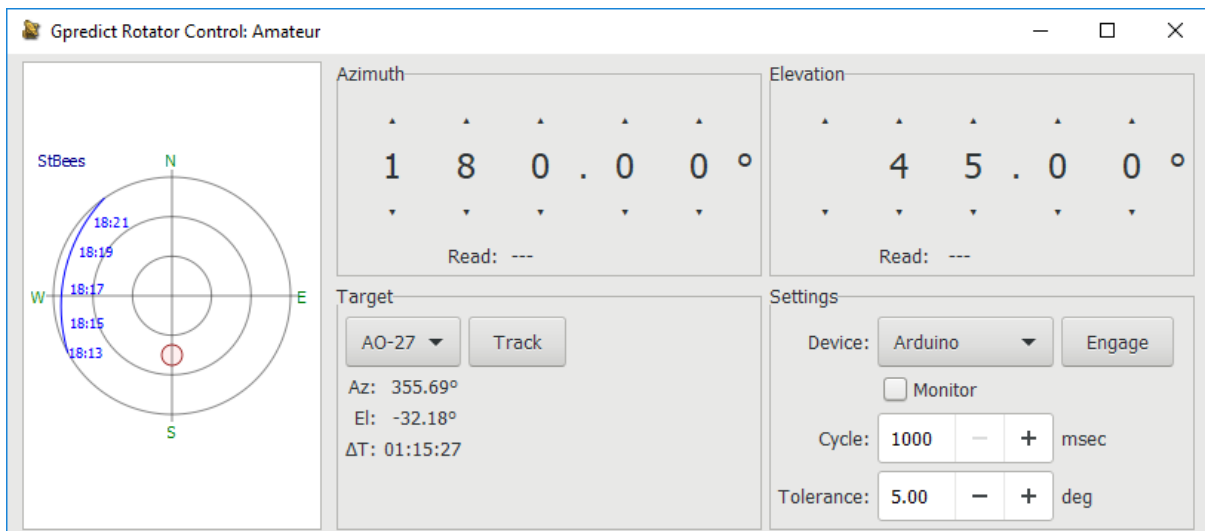
```
rotctld -m 202 -r COM7 -s 9600 -T 127.0.0.1 -t 4533 -C timeout=500 -C
retry=0 -vvvvvvv > pause
```

หมายเหตุ: ให้เปลี่ยนเลขพอร์ตตามตัวเลขที่ใช้ในการเชื่อมต่อ เช่น หากพบว่า CNC Shield V3 ใช้พอร์ต COM7 เป็นพอร์ตที่ใช้ในการเชื่อมต่อ ให้ทำการเปลี่ยนในชุดคำสั่ง เป็น COM7 ด้วยเช่นกันดังชุดคำสั่งด้านบนนี้ และบันทึกให้อยู่ในนามสกุล .BAT ไปยังที่อยู่ของโปรแกรม roctld (ปกติแล้วโปรแกรม rotctld ของ hamlib เมื่อติดตั้งแล้วจะบันทึกอยู่ที่ C:\Program Files (x86)\hamlib-w64-3.2\bin

4. การทดสอบการเชื่อมต่อเข้ากับระบบ

เมื่อเปิดเมนู Antenna Rotor ในโปรแกรมแล้ว จะปรากฏหน้าจอตั้งภาพ จากนั้นจึงกดปุ่ม Engage เพื่อให้แขนกลหมุนไปยังมุม 180 องศา และ 45 องศา ตามลำดับ แสดงว่าสามารถเชื่อมการติดต่อกับบอร์ดได้ โดยให้ทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- รันชุดคำสั่ง rotctld.bat
- เปิดหน้าต่าง Antenna ในโปรแกรม แล้วจึงกดปุ่ม Engage
- ข้อมูลที่ส่งไปยัง Arduino จะเริ่มปรากฏในหน้าต่าง rotctrl.bat
- ตรวจสอบว่าแขนกลเคลื่อนที่ไปยังมุมที่กำหนดจริงหรือไม่

ภาพที่ 23 หน้าต่างควบคุมแขนกลในโปรแกรม Gpredict

ภาพที่ 24 แขนกลติดตามดาวเทียมอัตโนมัติ
ที่ผู้ดำเนินโครงการสร้างขึ้น

ภาพที่ 25 รับคำแนะนำโครงการที่บริษัท เอ็นบีเอสเปซ จำกัด สตาร์ทอัพด้าน
เทคโนโลยีอวกาศ ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการทางเทคโนโลยีจาก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (มจพ.)

การนำไปใช้งานจริง

เมื่อติดตั้งทุกอย่างเข้าเรียบร้อยแล้ว ทำการทดสอบ เครื่อง โดยคลิปการติดตามเครื่อง สามารถดูได้จากลิงก์เหล่านี้ เพื่อ
เข้าชมการทำงานของเครื่อง

- รับคำปรึกษาจากนักวิทยาศาสตร์พี่เลี้ยง <https://www.youtube.com/shorts/4uRLOjzT1VQ>
- การติดตามสถานีอวกาศนานาชาติ ISS <https://www.youtube.com/shorts/D1ZdOJ6ivsM>
- รวมงานทั้งหมด <https://www.youtube.com/shorts/e4Sju83W8UQ>

เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์

วัสดุสำหรับประกอบแขนกล

1. อลูมิเนียมโปรไฟล์ (T-Slot 20 x 20)
2. ท่ออลูมิเนียม (6063 OD40 TH1.5)
3. ตลับลูกปืน (625ZZ และ 6008ZZ)
4. สายพานไทม์มิ่ง (GT2, 79T)
5. พูลเลย์ไทม์มิ่ง (GT2, 20T + 36T)
6. สเต็ปป์มอเตอร์ (NEMA17, L47mm)
7. ลิมิทสวิตช์ (SS0505)
8. สกรูตัวหนอนสแตนเลส (M3)
9. น็อตหัวจมนสแตนเลส (DIN912, M3, M4)
10. แหวนอีแปะ (M3, M4)
11. เหล็กตัดเกลียวตลอด (M5)
12. ชิ้นส่วนพิมพ์ 3 มิติ

เครื่องมือและอุปกรณ์อื่น ๆ

1. Raspberry Pi 4 Model B
2. Arduino Uno
3. CNC Shield V3
4. A4988 Stepper Motor Driver
5. สายอากาศยาก็ (HS-DXA)
6. Software-defined Radio (RTL-SDR)
7. ชุดระบบไฟฟ้าโซลาร์เซลล์

รายละเอียดในการทำทดลอง

การทดลองจะเป็นการทดสอบประสิทธิภาพของแขนกลสำหรับติดตามดาวเทียม โดยมี 3 การทดลองย่อย ดังนี้

1. ทดสอบการเคลื่อนที่จากตำแหน่งปัจจุบันไปยังตำแหน่งเริ่มต้น
2. การทดสอบความแม่นยำของแขนกลในการไปยังตำแหน่งที่ต้องการจากตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้
3. การทดสอบแรงบิดของแขนกล

การทดสอบ

ขั้นตอนวิธีการทดสอบ

1. ทดสอบการเคลื่อนที่จากตำแหน่งปัจจุบันไปยังตำแหน่งเริ่มต้น

1. ปิดการทำงานของแขนกล และหมุนเครื่องไปในตำแหน่งใดๆ เพื่อเป็นการสุ่มจุดเริ่มต้น
2. เริ่มการทำงานของแขนกล แขนกลจะทำการเข้าตำแหน่งเริ่มต้น เพื่อหาจุดอ้างอิงโดยอัตโนมัติ
3. อ่านค่าและทำการบันทึกผล
4. ทำการทดลองซ้ำเพื่อหาค่าเฉลี่ยจำนวน 50 ครั้ง

2. การทดสอบความแม่นยำของแขนกลในการไปยังตำแหน่งที่ต้องการจากตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้

1. ปิดการทำงานของแขนกล และหมุนเครื่องไปในตำแหน่งใดๆ เพื่อเป็นการสุ่มจุดเริ่มต้น
2. เริ่มการทำงานของแขนกล แขนกลจะทำการเข้าตำแหน่งเริ่มต้น เพื่อหาจุดอ้างอิงโดยอัตโนมัติ
3. สั่งการให้แขนกลเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งที่ได้สุ่มเอาไว้
4. อ่านค่าความคลาดเคลื่อนและทำการบันทึกผล
5. ทำการทดลองซ้ำเพื่อหาค่าเฉลี่ยจำนวน 20 ครั้ง

3. การทดสอบแรงบิดของแขนกล

1. ปิดการทำงานของแขนกล
2. ผูกเชือกระหว่างแขนกลกับเครื่องชั่งน้ำหนักกระเป๋าดูทาง
3. เริ่มการทำงานของแขนกลให้หมุนจนกระทั่งไม่สามารถหมุนต่อไปได้
4. ปิดการทำงานของแขนกล
5. ทำการตรวจสอบ อ่านค่า และทำการบันทึกผล

คลิปวิดีโอแนบ

- แนะนำแขนกล: <https://youtu.be/NNtLvRwBU8A>
- การควบคุมแขนกลมุม EL: <https://youtu.be/4Wigyr9ZIMs>
- การควบคุมแขนกลมุม AZ: <https://youtu.be/ECzMzBs-YxQ>
- การทดสอบเคลื่อนที่จากจุดใดๆไปยังตำแหน่งเริ่มต้น: <https://youtu.be/AWzMFxUn6Ek>
- การทดสอบแรงบิดของแขนกล: <https://youtu.be/wXKZXVMNWiA>

บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน

ผลการทดสอบการเคลื่อนที่จากตำแหน่งปัจจุบันไปยังตำแหน่งเริ่มต้น

แกน-AZ

ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้
1	0.3	11	0.9	21	-0.3	31	0.2	41	-0.5
2	-0.7	12	-0.4	22	0.8	32	-0.4	42	0.1
3	-0.2	13	0.7	23	-0.9	33	-0.1	43	0.3
4	1.2	14	-0.1	24	-0.1	34	0.7	44	-0.7
5	0.6	15	-0.6	25	0.4	35	-0.8	45	-1.0
6	0.4	16	0.5	26	0.5	36	-0.6	46	0.6
7	-0.8	17	1.1	27	-0.2	37	0.5	47	-0.2
8	0.1	18	0.2	28	0.6	38	-0.3	48	-0.4
9	-0.5	19	-1.3	29	-1.1	39	0.9	49	0.8
10	-0.3	20	0.0	30	0.3	40	0.2	50	-1.0

แกน-EL

ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้	ครั้งที่	วัดได้
1	0.6	11	0.5	21	-0.2	31	0.1	41	-0.4
2	-0.2	12	-0.1	22	0.6	32	-0.2	42	0.1
3	-0.3	13	0.2	23	-0.5	33	0.0	43	0.0
4	0.8	14	-0.2	24	0.0	34	0.4	44	-0.3
5	0.1	15	-0.3	25	0.3	35	-0.5	45	0.7
6	0.4	16	0.4	26	0.4	36	-0.3	46	0.4
7	-0.5	17	0.7	27	-0.1	37	0.3	47	-0.1
8	0.3	18	0.0	28	0.4	38	-0.2	48	-0.3
9	-0.4	19	-0.8	29	-0.7	39	0.7	49	0.6
10	-0.1	20	-0.1	30	0.2	40	0.1	50	0.7

การทดสอบความแม่นยำของแขนกลในการไปยังตำแหน่งที่ต้องการจากตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้

แกน-AZ

ครั้งที่	มุมเริ่มต้น	มุมที่วัดได้	ครั้งที่	มุมเริ่มต้น	มุมที่วัดได้
1	52	50.99	11	39	38.04
2	70	69.38	12	12	12.55
3	15	14.41	13	67	68.02
4	83	84.03	14	59	60.10
5	34	33.43	15	21	20.18
6	68	69.04	16	90	88.97
7	27	26.35	17	33	34.06
8	44	43.12	18	29	27.95
9	18	19.09	19	74	74.90
10	75	73.99	20	5	5.63

แกน-EL

ครั้งที่	มุมเริ่มต้น	มุมที่วัดได้	ครั้งที่	มุมเริ่มต้น	มุมที่วัดได้
1	52	53.07	11	39	40.18
2	70	69.35	12	12	11.24
3	15	15.92	13	67	68.45
4	83	81.80	14	59	58.37
5	34	34.78	15	21	21.81
6	68	66.57	16	90	88.93
7	27	28.31	17	33	34.34
8	44	42.95	18	29	27.68
9	18	15.59	19	74	74.97
10	75	74.12	20	5	4.28

ผลการทดสอบพบว่า ความแม่นยำของแขนกลในการเข้าตำแหน่งเริ่มต้นทั้งหมด 50 ครั้ง มีอัตราความผิดพลาดเฉลี่ยอยู่ที่ +/- 0.8 องศา สำหรับการทดสอบความแม่นยำของแขนกลในการไปยังตำแหน่งที่ต้องการจากตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้ มีอัตราความผิดพลาดเฉลี่ยอยู่ที่ +/- 1.1 องศา ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ (+/- 1 องศา สำหรับการเข้าตำแหน่งเริ่มต้น +/- 2 องศา สำหรับการไปยังตำแหน่งที่ต้องการจากตำแหน่งที่สุ่มเอาไว้) และเพียงพอสำหรับการรับสัญญาณอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อใช้แขนกลควบคู่กับสายอากาศทิศทาง

แรงบิดสูงสุดของแขนกลที่สามารถดึงแขนที่มีระยะห่างจากจุดหมุน 1 เมตร มีค่าอยู่ที่ 6 กิโลกรัม ซึ่งเพียงพอสำหรับการใช้งานกับสายอากาศทิศทางที่มีการถ่วงดุลน้ำหนัก และสามารถทนสภาพอากาศที่อยู่ในช่วงอุณหภูมิ 20-55 องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์ 45-80%

บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ

แขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมกิจกรรมวิทยุสมัครเล่นนี้ ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ดังตามเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ในวัตถุประสงค์ข้างต้นดังที่กล่าวมาทุกข้อ นอกจากทำการทดลองแล้ว แขนกลสำหรับติดตามดาวเทียมนี้ยังสามารถทำงานและสามารถทำไปใช้งานได้จริง หลังจากการทดลองที่ผ่านมา ข้าพเจ้ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหากต้องการนำไปใช้งานและพัฒนาระบบต่อ โดยมีข้อเสนอดังนี้

- เปลี่ยนพื้นเพื่อให้ใช้โลหะ หรือทองเหลืองเพื่อให้แขนกลมีความคงทนมากยิ่งขึ้น
- เพิ่มระบบไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ เพื่อให้สามารถใช้งานนอกสถานที่ และสามารถทำงานในสภาพแวดล้อมต่างๆได้
- สามารถเพิ่มเติมระบบ Pocket WIFI สำหรับการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่จะทำให้แขนกลสามารถทำงานนอกสถานที่ได้อย่างสะดวก
- เมื่อผู้ใช้เข้าใจถึงระบบการควบคุม และการเชื่อมต่อระบบแล้ว สามารถประยุกต์และนำไปใช้สร้างเครื่องเชิงพาณิชย์ได้ โดยเลือกอุปกรณ์และชุดควบคุมมอเตอร์ที่ใช้ในระบบอุตสาหกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการควบคุมที่ใหญ่มากขึ้นและมีความเที่ยงตรงมากขึ้น ตามอุปกรณ์ที่เลือกใช้ตามลำดับ
- สามารถเลือกใช้กล่องเฟืองทด ที่มีอยู่ในอุตสาหกรรม เพื่อลดเวลาในการดำเนินงานได้ และมีมาตรฐานในการใช้งาน และการบำรุงรักษาในอนาคตที่ง่าย
- กล่องควบคุม สามารถปรับเปลี่ยนจากการใช้คอมพิวเตอร์ มาใช้ Raspberry Pi มาใช้ในการควบคุมมอเตอร์ ทำให้ลดขนาดของอุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมลงได้อย่างมาก และข้าพเจ้าก็ได้ปรับเปลี่ยนแล้วเช่นกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

1. ศึกษาและพัฒนาแขนกลจำลองขนาดเล็กสำหรับใช้ในการติดตามดาวเทียมอัตโนมัติขึ้น สำหรับอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีขนาดกระทัดรัด สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก
2. ศึกษาความสัมพันธ์ในตัวแปรและการรับค่าพิกัดในการการระบุทิศทางตำแหน่งของดาวเทียม ที่สามารถติดตามได้ถูกต้องแม่นยำทดแทนการใช้มนุษย์
3. ระบบการควบคุมแขนกล มอเตอร์ สามารถประยุกต์การใช้งานได้อย่างหลากหลาย
4. ลดการนำเข้าชิ้นส่วน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบชิ้นส่วนจากต่างประเทศ
5. สามารถประยุกต์ใช้กับงานอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
6. รองรับการก้าวเข้าสู่ยุคของการพัฒนาดาวเทียมที่กำลังพัฒนาเพื่อส่งขึ้นสู่อวกาศในระยะเวลาอันใกล้นี้ ตัวอย่างเช่น Knacksat3 พัฒนาโดย มพจ และอีกหลายโครงการที่กำลังพัฒนาอยู่

การทดลองเพิ่มเติม

การทดลองแบบไม่ใช้แขนกล โดยใช้มือถือสายอากาศ ซึ่งไปยังทิศทางของดาวเทียมด้วยระบบมือ

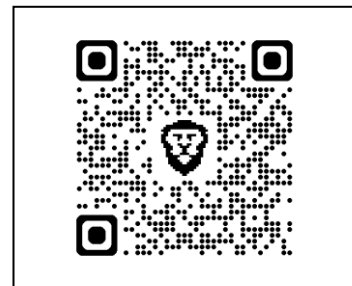
การทดลองโดยใช้มือถือสายอากาศ

การทดลองโดยใช้มือถือสายอากาศ หรือใช้มือจับช่วยในการชี้ตำแหน่งดาวเทียม ผลคือ ไม่สามารถชี้ไปยังดาวเทียมที่ถูกต้องได้ ติดต่อและรับสัญญาณไม่ได้

ผลการทดลอง คือ

- ไม่สามารถรู้ทิศทาง ตำแหน่งของดาวเทียมได้อย่างชัดเจน ต้องเดา สุ่ม จากการฟังเสียงของคลื่นวิทยุที่ได้รับ
- มีความยุ่งยากในการปรับ โดยใช้สองส่วนปรับเข้าหากันคือ ด้านหนึ่ง ใช้มือถือ และอีกมือหนึ่งคือดึงสายอากาศให้ตรงกับทิศทางของดาวเทียมสามารถดูคลิปการทดลองนี้ได้จาก

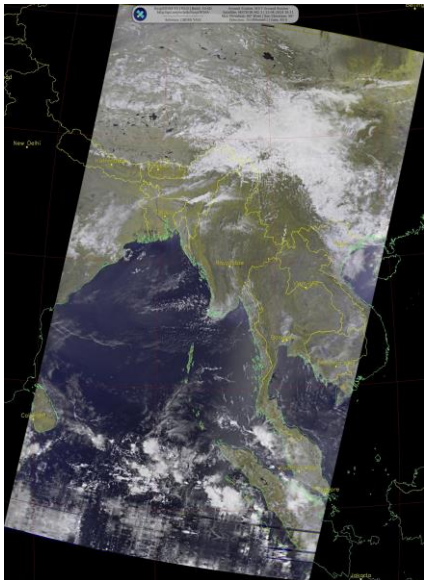
<https://www.youtube.com/watch?v=uK5m8LH2QCg>

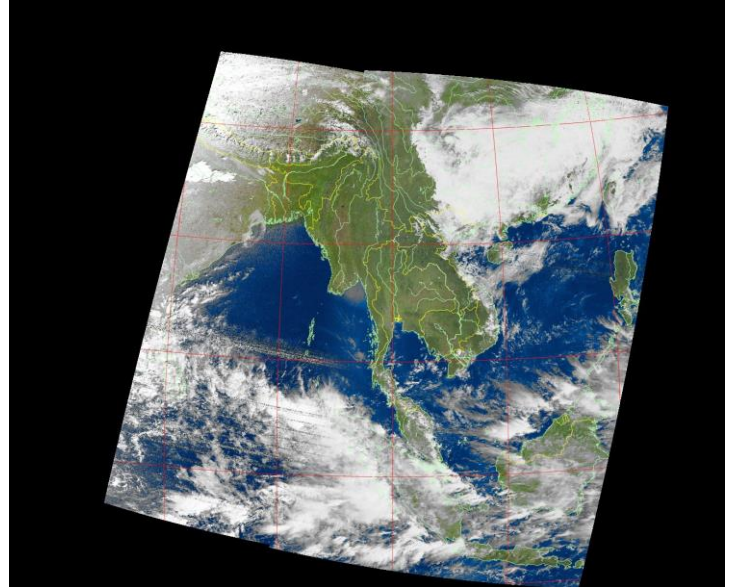
ขณะกำลังรับสัญญาณจาก Mecteor 2-3
Downlink

ตัวอย่างการ Decode สัญญาณจาก ดาวเทียม Mecteor 2-3

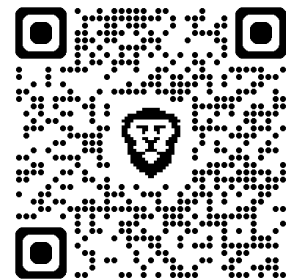
Decode สัญญาณจาก ดาวเทียม Mecteor 2-3

ตัวอย่าง Decode สัญญาณจาก ดาวเทียม NOAA-18 และ NOAA- 19

การทดลอง โดยใช้แขนกลอัตโนมัติ โดยแทรกและรับข้อมูลจากดาวเทียม
ตรวจสอบสภาพอากาศ ผลคือ รับข้อมูลเพื่อนำมาแปล Decode ได้ภาพที่
ชัดเจน สามารถดูการทำงานของแขนกลได้ที่

<https://www.youtube.com/shorts/D1ZdOJ6ivsM>

บรรณานุกรม

1. International Telecommunication Union. (2002). *Handbook on satellite communications (HSC)*. <https://www.itu.int/en/publications/Documents/tsb/HANDBOOK/HSC.pdf>
2. Verhage, J. (2021, August 24). The new space race is all about satellites: Pros and cons of each orbit. *The Next Web*. <https://thenextweb.com/news/the-new-space-race-is-all-about-satellites-pros-and-cons-of-each-orbit>
3. Geo-Informatics and Space Technology Development Agency. (2018). https://www.gistda.or.th/news_view.php?n_id=2406&lang=TH
4. Maral, G., & Bousquet, M. (2009). Satellite Communications Systems: Systems, Techniques and Technology (5th ed.). Wiley.
5. Sukhothai Thammathirat Open University. (2019). <https://www.stou.ac.th/offices/oce/publication/pr3/pr19956.pdf>
6. Wikipedia contributors. (2024, May 26). Two-line element set. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Two-line_element_set
7. Learning center for Earth Science and Astronomy (n.d.). Two-Line Element (TLE). Retrieved from <https://www.lesa.biz/%E0%B8%AD%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A8/%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A1/two-line-element-tle>
8. Kelso, T. S. (n.d.). CelesTrak. Retrieved from <https://celestrak.org/>
9. Altshuler, E. E., & Linden, D. S. (1997, January). Design of a loaded monopole having hemispheric coverage using a genetic algorithm. *IEEE Transactions on Antennas and Propagation*, 45(1).
10. Harries, G., & Heaviside, J. W. (1973). Naval satellite communication terminals. In *IEEE Conference Proceedings on Satellite Systems for Mobile Communications and Surveillance* (pp. 48-51).
11. Downey, E. (2015). Autonomous satellite tracker. *Journal of Autonomous Systems*, 9(4), 123-130.
12. Saravanakumar, A., Kavviyasu, A., & Manikandan, U. (2018). Design and development of low cost ground receiving station for LEO satellite operations. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 119*(12), 2921-2932.
13. Alam, M. M., Islam, M. M., Mansoor, & Ahmad, T. (2018). Fully automated satellite tracking system for directional antenna [Master's thesis, BRAC University]. BRAC University Institutional Repository. <https://dspace.bracu.ac.bd/xmlui/handle/10361/10932>
14. Stoff, S. (n.d.). *Orbitron - Satellite Tracking System*. <http://www.stoff.pl/>

15. Csete, A. (2023, December 25). Gpredict. Retrieved from <https://oz9aec.dk/gpredict/>
16. Hamlib Project. (n.d.). Hamlib. Retrieved from <https://sourceforge.net/projects/hamlib/>
17. MakerStore. (n.d.). CNC Shield Guide (Version 1.0) [PDF]. Retrieved from <https://www.makerstore.com.au/wp-content/uploads/filebase/publications/CNC-Shield-Guide-v1.0.pdf>
18. Ingingnow. (n.d.). *Orbit*. <https://orbit.ing-now.com/>